IJCRT.ORG ISSN : 2320-2882

INTERNATIONAL JOURNAL OF CREATIVE RESEARCH THOUGHTS (IJCRT)

An International Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

শৰিশংকৰীৰ গল্প ‘শগুণ’ : এটি আলোকপাত

মনোৰঞ্জন বৰদলৈ

সহকাৰী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ

ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়

<u>আৰম্ভণি</u>:

উপন্যাস, গল্প, ভ্ৰমণ কাহিনী, অনুবাদ, সাহিত্যিক গৱেষণা আদি কৰিবাটোও দশিত অৱদান আগবঢ়োৱা তামিল সাহিত্যিক শিৰীশংকৰী ভাৰতীয় সাহিত্যৰ এটা চিনাকি নাম। ইতিমধ্যে প্ৰায় দুশতকতকৈও অধিক গল্প, ১৫ খন ভ্ৰমণ সাহিত্য, ৩৬ খন উপন্যাস, ৭খন প্ৰবন্ধ সংকলন, চাৰিটা খণ্ডৰ সাহিত্যিক গৱেষণা গ্ৰন্থ, ইন্দিৰা গান্ধী আৰু শ্ৰী জি.ডি. নাইডুৰ দুখন জীৱনীৰ উপৰি শিশু-সাহিত্যতো হাত আগবঢ়োৱা শিৰীশংকৰীয়ে তামিল গল্পৰ ক্ষেত্ৰখনত আৰম্ভণিৰে পৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান অধিকাৰ কৰি আছে।[১] ১৯৪২ চনৰ ১৪ অক্টোবৰ তাৰিখে তামিলনাডুৰ মাদ্ৰাজত জন্ম গ্ৰহণ কৰা সাহিত্যিক গৰাকীয়ে শ্ৰী ৰামকৃষ্ণন মিছন আৰু এছ. আই. ই. টি. কলেজত শিক্ষা লাভ কৰে। ইতিমধ্যে তেওঁৰ বহুকেইখন উপন্যাসৰ চলচ্চিত্ৰায়ণ সম্পন্ন হৈছে। তাৰ ভিতৰত ***AVAN AVAL ADHU*** নামৰ ১৯৮০ চনত মুক্তি লাভ কৰা বোলছবিখন শিৰীশংকৰীৰ ***ORU SINGAM MUYALAGIRADHU*** শীৰ্ষক উপন্যাসৰ আধাৰত নিৰ্মিত। একেদৰে ***47 NATKAL (১৯৮১), MANDY (১৯৮১), KUTTY (২০০১)*** আদি বোলছবিৰ কাহিনীও শিৰীশংকৰীৰ উপন্যাসৰ পৰাই সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। এগৰাকী সক্ৰিয় সমাজকৰ্মী হোৱাৰ সুবাদতে শিৰীশংকৰীৰ সাহিত্যৰ মাজত প্ৰখৰ সমাজচেতনাৰ পয়োভৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। পৰিৱৰ্তনশীল পৃথিৱীৰ সমানে সমানে পৰিৱৰ্তন হোৱা ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক জীৱনবোধৰ চিত্ৰায়ণ তেওঁৰ লেখাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য। পৰম্পৰা আৰু পৰিৱৰ্তন উভয়কে সমভাৱে গ্ৰহণ কৰি শিৰীশংকৰীয়ে তেওঁৰ সাহিত্যক স্বকীয় শৈলীৰে গতিপ্ৰদান কৰা পৰিলক্ষিত হয়। তেওঁৰ উপন্যাস ***ORU MANITHANIN KATHAI*** ৰ এজন মাতাল ব্যক্তিৰ দুৰ্দশাৰ কাহিনীয়ে সাহিত্যিক গৰাকীক পাঠকৰ বেছি ওচৰ চপাই নিলে। তেওঁৰ বহুকেইটা সাহিত্য কৃতি ইতিমধ্যে অন্য ভাষালৈ অনুদিত হৈছে। ***AVAN*** নামৰ ড্ৰাগছ আসক্ত সমাজৰ আধাৰত ৰচিত উপন্যাসখনে য়ুক্ৰেনিয়ান্ ভাষালৈও অনুবাদ লাভ কৰিছে। শিৰীশংকৰীয়ে ২০০৯ চনত ***KNIT INDIA THROUGH LITERATURE*** নামৰ এটা সাহিত্যিক প্ৰকল্পৰ জৰিয়তে ভাৰতৰ বিভিন্ন সাহিত্যৰ মাজত ঐক্যসূত্ৰ স্থাপনৰ প্ৰয়াস কৰিছে। ভাৰতীয় বৈচিত্ৰ্যময় সাহিত্যৰ মাজত যোগসূত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰাত শিৰীশংকৰীৰ এই প্ৰকল্প গুৰুত্বপূৰ্ণ। তেওঁৰ এই সাহিত্য প্ৰকল্পই ইতিমধ্যে ৰাষ্ট্ৰীয় দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰাৰ সমান্তৰালভাৱে সাহিত্য অকাডেমিৰো

সমৰ্থন লাভ কৰিছে। ১৯৯৮, ২০০০, ২০০৪ আৰু ২০০৯ চনত মুঠ চাৰিটা খণ্ডত প্ৰকাশ হোৱা এই প্ৰকল্প সাহিত্যিই ভাৰতৰ সাহিত্যিক ঐক্যৰ নিদৰ্শন দাঙি ধৰে। ***MANITHANIN KATHAI, AVAN, NANDU, VERILLATHA MARANGAL, AMMA CONNA KATHAIKAL*** আদি তেখেতৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু জনপ্ৰিয় সাহিত্যিক কৃতি। কস্তুৰী শ্ৰীনিৱাসন বঁটা (১৯৮৩), ৰাজা ছাৰ আন্নামালাই চেট্টিয়াৰ বঁটা (১৯৮৮), ভাৰতীয় ভাষা পৰিষদ বঁটা (১৯৯০) আৰু তামিল আন্নাই বঁটা আদি অনেকেকইটা সন্মান লাভ কৰা শিৱশংকৰীৰ সাহিত্যৰ মাজত জীৱন আৰু জগতৰ প্ৰতি সুক্ষ্ম দৃষ্টি, সাম্প্ৰতিক জীৱনশৈলীত আধুনিকতাৰ প্ৰভাৱ, অৱক্ষয়ী মূল্যবোধ ইত্যাদি বহু দিশে সঘনে ভূমিকা লোৱা দেখা পোৱা যায়। বহুসময়ত পৰিলক্ষিত হয় যে পাঠকক কোনো এটা বিষয়ৰ সৈতে আন্তৰিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিব পৰাকৈ তেওঁ সাহিত্য ৰচনা কৰে আৰু সামাজিক সমস্যাৰ সমাধান তথা সংবেদনশীল বিষয়ৰ প্ৰতি পাঠকক সচেতন, সজাগ কৰি তোলে। তেওঁৰ সাহিত্য অধ্যয়ন কৰিলে এই কথা সহজেই অনুমেয় যে সামাজিক সমস্যাবোৰৰ মূললৈ গৈ গভীৰভাৱে অনুসন্ধান কৰিহে শিৱশংকৰীয়ে সাহিত্যৰ মাজত সেইসমূহৰ প্ৰতিস্থাপন কৰে। তেওঁৰ উপন্যাসসমূহত নিচাসক্ত প্ৰজন্ম-সমাজ, বৃদ্ধ কালৰ দুৰৱস্থা, আধুনিকতাৰ বিৰূপ প্ৰতিক্ৰিয়া আদি বিষয়বোৰে সততে স্থান লাভ কৰে আৰু এই বিষয়বস্তুসমূহ সংগ্ৰহ কৰোঁতে শিৱশংকৰীয়ে তৃণমূল উ□সৰ সন্ধান কৰে। যাৰ ফলত তেওঁৰ এই বিষয়ক উপন্যাসসমূহে পাঠকৰ অনুভৱত প্ৰামাণিকতাও লাভ কৰে।

১৯৮৭ চনত তেওঁৰ দ্বাৰা ৰচিত কাহিনীৰ আধাৰত ***SUBAH*** নামে এখন ধাৰাবাহিক ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আঞ্চলিক দূৰদৰ্শন কেন্দ্ৰৰ জৰিয়তে প্ৰচাৰ কৰা হয়। শিৱশংকৰীৰ সাহিত্যৰ আধাৰত মাডুৰাই কামৰাজ বিশ্ববিদ্যালয়ত পাঁচখন অন্য বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক সহিতে এখনি দুদিনীয়া আলোচনা চক্ৰ অনুষ্ঠিত হৈ গৈছে। প্ৰায় আশীতকৈও অধিক গৱেষকে শিৱশংকৰীৰ সাহিত্যৰ বিষয়ে এম.ফিল্. আৰু পি.এইছ্.ডি. উপাধিৰ বাবে গৱেষণা কৰিছে। শিৱশংকৰী কেন্দ্ৰীয় ফিল্ম্ চেন্সৰ্ ব'ৰ্ডৰ সন্মানীয় সদস্য হিচাপেও মনোনীত। তদুপৰি সাহিত্য অকাডেমিৰ পৰামৰ্শদাতা সমিতিৰ প্ৰাক্তন সদস্য হিচাপেও শিৱশংকৰীয়ে কাৰ্যভাৰ লাভ কৰিছে। ২

শিৱশংকৰীৰ গল্পসমূহৰ ভিতৰত এটা প্ৰখৰ সমাজচৈতন্যৰ আধাৰত প্ৰতিষ্ঠিত গল্প হৈছে 'KAZHUGU'। ১৯৭৫ চনত শিৱশংকৰীয়ে ৰচনা কৰা কৰুণ ৰসসিক্ত গল্পটো ***'শগুণ'*** নামেৰে অনামিকা ৰাজবংশীয়ে অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰিছে। ২০২০ চনত প্ৰকাশিত ***'নিৰ্বাচিত তামিল চুটিগল্প সংগ্ৰহ'*** নামৰ গ্ৰন্থত সন্নিৱিষ্ট অনামিকা ৰাজবংশীৰ দ্বাৰা অনূদিত এই পাঠটোক আধাৰ হিচাপে লৈ শিৱশংকৰীৰ গল্পটোৰ সামগ্ৰিক বিশ্লেষণৰ এটি প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

'শগুণ' গল্পৰ কাহিনী পৰিচয় :

এখন অৱক্ষয়ী আধুনিক সমাজৰ পটভূমিত ***শগুণ*** গল্পটো ৰচিত। আত্মকথন শৈলীত আৰম্ভ হোৱা গল্পটোৰ কাহিনীভাগৰ সূচনা হৈছে এজাক শগুণৰ বৰ্ণনাৰে। গল্পকাৰে বাস কৰা ঘৰটোৰ ওচৰৰ পথাৰখনতে ওখ ওখ গছৰ ডালত এজাক শগুণে চিঞৰ বাখৰ কৰি থকাৰ বাবে তেওঁ অশান্তি পাইছে। দিনে-ৰাতিয়ে শগুণৰ অসহনীয় মাতবোৰে তেওঁক ব্যতিব্যস্ত কৰিছে। মৃত শৰীৰ ফালি-চিৰি মঙহ খোৱা এই পক্ষীটোলৈ গল্পকাৰৰ বৰ বেছি দৰদ নাই, বৰঞ্চ এক প্ৰচণ্ড ঘৃণাত তেওঁৰ নাক কোঁচ খাই আছে। এই বৰ্ণনাৰে আৰম্ভ হোৱা গল্পটো কিছুপৰ পাছতে মূল কাহিনীলৈ আগবাঢ়িছে। গল্পকাৰৰ সহায় হ'বৰ বাবে তেওঁৰ ঘৰত এগৰাকী ৰান্ধনী নিযুক্তি দিলে। ৰান্ধনী গৰাকী বৃদ্ধা, টকলা মূৰত ওৰণি লৈ থকা, কপালৰ বলিৰেখা ওলোৱা। ষাঠিৰ দেওনা পাৰ হোৱা বৃদ্ধাগৰাকীয়ে গল্পকাৰক

ভাত-পানী যোগাৰ কৰি দিয়ে। বৃদ্ধা হ'লেও তেওঁ খুব নিয়াৰিকৈ কামবোৰ কৰে, ৰন্ধাবোৰো অমৃতৰ দৰে স্বাদযুক্ত আৰু পুষ্টিকৰ হয়। এদিন বেতন দিবলৈ লওঁতে গল্পকাৰক ৰান্ধনী বৃদ্ধাগৰাকীয়ে পুতেকৰ ঠিকনাটো দি তেওঁলৈ টকাখিনি পঠিয়াবলৈ ক'লে। গল্পকাৰে টকাখিনি মানি অৰ্ডাৰ কৰি বৃদ্ধাৰ ল'ৰাটোলৈ পঠিয়াই দিলে। কিন্তু ল'ৰাটোৱে মানিঅৰ্ডাৰ পোৱাৰ ৰচিপ্টি গল্পকাৰে পালে যদিও ল'ৰাটোৰ পৰা কোনো ধৰণৰ উত্তৰ নাহিল, আনকি মাকৰ কথা সুধিও কোনো চিঠি নপঠিয়ালে। অথচ বৃদ্ধাগৰাকীয়ে সদায়েই নিজৰ টকাখিনি পুতেকলৈ পঠিয়াবলৈ কয়। পুতেক ভালে থকাৰ বাঞ্ছা কৰে। গল্পকাৰে এদিন বৃদ্ধা ৰান্ধনীগৰাকীক পুতেকে নো কিয় কোনো খবৰ নলয়, চিঠি নিলিখে এই কথা সুধিলে। তেওঁ অকনো বিষাদ নোহোৱাকৈ উ□সাহেৰে ক'লে যে ল'ৰাটোৱে কল্লিডিকুৰুচীত থাকে আৰু দহমাইল দূৰৰ প্ৰাইমেৰী স্কুল এখনত চাকৰি কৰে। তাৰ সময় খুব কম, সেয়ে হয়তো মাকলৈ চিঠি লিখিবলৈ আহৰি নাপায়। তাৰ পাছতো বহুবাৰ গল্পকাৰে ৰান্ধনী বৃদ্ধাৰ বেতনৰ টকা ল'ৰাটোলৈ পঠিয়াই দিয়ে, উত্তৰ নাহে। কেতিয়াবা অৱশ্যে এখন দুখন চিঠি নহাও নহয়। কিন্তু সেইবোৰ চিঠিত মাকৰ কুশল-বাৰ্তা জনাৰ হেঁপাহ নাথাকে। কেতিয়াবা ল'ৰাটোৰ টকাৰ নাটনি হয়, তেতিয়া অলপ বেছিকৈ টকা বিচাৰিহে সি চিঠি লিখে। গল্পকাৰ এইবোৰ দেখি-শুনি অশান্ত হৈ পৰিছে। বিভিন্ন কাৰণত টকা বিচাৰি চিঠি লিখা ল'ৰাটোৱে এদিনো মাকৰ খবৰ নোসোধে, মাকে কি খাইছে, কি পিন্ধিছে, জনাৰ হাবিয়াস নকৰে। এয়া কেনে অমানৱীয় কথা!

এদিন ধৈৰ্য হেৰুৱাই গল্পকাৰে বৃদ্ধাক ল'ৰাজনৰ এইধৰণৰ কথা-কাণ্ডক লৈ প্ৰশ্ন কৰিলে, তেওঁ কিয় এনেকুৱা, কিয় এদিনো মাকৰ দায়িত্ব নলয়, কিয় চিঠিত কেৱল টকাৰ কথাহে লিখে। বৃদ্ধাগৰাকীয়ে শান্ত হৈ উত্তৰ দিলে, তেওঁৰ দহোটা সন্তানৰ পাছত জন্ম হোৱা আৰু জীয়াই থকা একমাত্ৰ সন্তান এইটো। তেওঁৰ মৃত্যুত ল'ৰাটোৱে চিতাত জুই দিব, এই আশাতে বৃদ্ধাই জীৱন পাৰ কৰিছে। তেওঁ পুত্ৰৰ পৰা একো বিচৰা নাই, মাত্ৰ আশা এটাই, ল'ৰাটোৱে যাতে তেওঁৰ শেষ ইচ্ছা পূৰণ কৰে। এটা এটাকৈ ন টা সন্তান হেৰুৱাই বিধ্বস্ত হোৱা বৃদ্ধাগৰাকীৰ দুৰ্দশাৰ কথা শুনি গল্পকাৰ শোকত ভাগি পৰিল। এসময়ত এগৰাকী প্ৰখ্যাত অধিবক্তাৰ পত্নী হৈ সোণ-ৰূপৰ অলংকাৰেৰে নিজকে সজাই ৰখা মানুহগৰাকীয়ে সুৰাসক্ত স্বামীৰ ভুলৰ বাবে এদিন সৰ্বস্ব হেৰুৱাই পেলালে। শেষত অ'ত-ত'ত ঋণ লৈ চলিবলগীয়া হোৱা বৃদ্ধাগৰাকীয়ে সেয়ে এতিয়া আৰ-তাৰ ঘৰত বন কৰি কোনোমতে জীৱনটো চলাই আছে। নুমলীয়া ল'ৰাটোৱে এজনী ছোৱালী বিয়া কৰালে, কিন্তু পুত্ৰ আৰু বোৱাৰী উভয়েই বৃদ্ধাক অৱহেলা কৰে। সেয়ে চৰম স্বাভিমানী বৃদ্ধাগৰাকীয়ে নিজৰ খৰচ নিজেই উলিয়াবলৈ আনৰ ঘৰত বন কৰে। তাৰো বেতনৰ টকাকেইটা ল'ৰাটোলৈ পঠিয়াই থাকে।

এনেদৰে এদিন হঠা□ গল্পকাৰৰ ঘৰতে বৃদ্ধা ৰান্ধনী গৰাকীৰ মৃত্যু হ'ল। ল'ৰাজনলৈ খবৰ পঠিওৱা হ'ল। কিন্তু বোৱাৰীজনীয়ে বুঢ়ী মৰাৰ বাবে আনন্দহে কৰিলে আৰু ল'ৰাটোৱেও অসুস্থতাৰ অজুহাত দেখুৱাই আহিবলৈ অমান্তি হ'ল। ওৰেটো জীৱন ল'ৰাটোৰ মংগলৰ কথা চিন্তা কৰিয়েই সকলো সুখ-স্বাচ্ছন্দ্য বিসৰ্জন দিয়া মানুহগৰাকীৰ শেষ আশাটোও পুতেকে পূৰণ নকৰিলে। গল্পকাৰৰ স্বামীয়ে শেষত বৃদ্ধাৰ স□কাৰ কৰিলে। নিজৰ পুত্ৰ নহ'লেও বৃদ্ধাই শেষত আপোন মনৰ এজনৰ জৰিয়তে নিজৰ আশা পূৰাবলৈ সক্ষম হ'ল। তেজৰ সম্পৰ্কতকৈ মনৰ সম্পৰ্কই শ্ৰেষ্ঠত্ব লাভ কৰিলে। গল্পকাৰে উপলব্ধি কৰিবলৈ ল'লে, তেওঁৰ ওচৰৰ পথাৰত চিঞৰি থকা শগুণবোৰতকৈ বেছি নৃশংস শগুণ এই পুত্ৰটো, বৃদ্ধাৰ নুমলীয়া ল'ৰাটো। সি বৃদ্ধা মাকক জীৱন্ত অৱস্থাতে আঁচুৰি আঁচুৰি খালে। গল্পকাৰে এই বাহিৰৰ শগুণবোৰৰ চিঞৰ বাখৰবোৰ শুনি বিৰক্তি নোপোৱা হ'ল। কাৰণ, নিজ মাকক জীৱন্তে ভক্ষণ কৰা বৃদ্ধাৰ কুলাংগাৰ পুত্ৰটোতকৈ মৃতদেহ ভক্ষণ কৰা শগুণ তুলনামূলক ভাৱে শ্ৰেষ্ঠ।

শিৰিশংকৰীৰ ‘শগুণ’ গল্পৰ বিশ্লেষণ :

শিৰিশংকৰীৰ আলোচ্য গল্পটোৰ মাজত সমাজত চলি থকা কিছুমান ঘটনাৰ প্ৰত্যক্ষ উপস্থাপন হৈছে। আধুনিক সমাজ আৰু এই সমাজে পৰিৱৰ্তন কৰা মানৱীয় চৈতন্যৰ বুনিয়াদতে গল্পটো ৰচিত। গল্পটোৰ নামকৰণ, পটভূমি, চৰিত্ৰ, সামাজিক চেতনা, প্ৰতীকধৰ্মিতা, শৈলী, ৰচনা কৌশল সকলো দিশতে কেতবোৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যই অভিব্যক্তি লাভ কৰিছে। তলত শিৰিশংকৰীৰ *শগুণ* গল্পটোৰ এক সামগ্ৰিক বিশ্লেষণৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে ---------------

- **গল্পৰ নামকৰণ** : শিৰোনাম বা শীৰ্ষকে যিকোনো সাহিত্যৰ ভিতৰচোৰাৰ ইংগিত প্ৰদান কৰে। চুটিগল্পৰো ই এক অন্যতম বিশেষত্ব। গল্পৰ কাহিনী, ভাৱ, চৰিত্ৰ অথবা দৰ্শন-আদৰ্শৰ প্ৰতিবিম্বন ঘটে গল্পটোৰ শীৰ্ষকৰ জড়িয়তে। সাধাৰণতে গল্পত এনধৰণৰ শিৰোনাম দিয়া হয়, যাতে সেই শিৰোনামে পাঠকক গল্পটোৰ ভিতৰলৈ যাবলৈ একধৰণৰ অনুপ্ৰেৰক হিচাপে কাম কৰিব পাৰে। তদুপৰি কেতিয়াবা পাঠকক গোটেই গল্পটো পঢ়াৰ পাছত শিৰোনামটোৱে পুনৰ এবাৰ ভাবিবলৈ বাধ্যও কৰে।

শিৰিশংকৰীৰ আলোচ্য গল্পটোৰ শীৰ্ষক দিওঁতে গল্পকাৰে খুব কৌশলীভাৱে আগবাঢ়িছে। শগুণ শ খোৱা চৰাই। মৃতদেহৰ মঙহ টানি-আঁজুৰি, ফালি-চিৰি খোৱাত এই শগুণ নামৰ পক্ষীবিধ সিদ্ধহস্ত। মৃত শৰীৰটো ছিন্নবিচ্ছিন্ন কৰাৰ মুহূৰ্তত এই শগুণবোৰৰ কোনো দয়া-মমতা নাথাকে। মাত্ৰ চিৰাচিৰ কৰি নাৰী-ভূৰ উলিয়াই এক বীভ□স ধৰণেৰে মঙহ খোৱাটোৱেই এই পক্ষীৰ বৈশিষ্ট্য। শিৰিশংকৰীৰ গল্পটোৰ বৃদ্ধাগৰাকীৰ ল'ৰাটোৱে মাকক শগুণৰ দৰেই টানি-আঁজুৰি খাইছে। মাকক কেৱল টকাৰ বাবেহে বিচৰা ল'ৰাটোৱে এদিনো মাকৰ প্ৰতি সহানুভৱ প্ৰদৰ্শন কৰা নাই, এদিনো মাকক ভাল-বেয়াৰ খবৰ সোধা নাই। এদিনো মাকৰ ওচৰলৈ আহি মাকৰ স্বাস্থ্যৰ যতন লোৱা নাই। ল'ৰাটোৰ মাত্ৰ মাকে বন কৰি পোৱা টকাকেইটালৈহে চকু। অকনো দয়া নাই, মমতা নাই, মাতৃপ্ৰেম নাই। শগুণে যিদৰে মৃত শৰীৰটো খাওঁতে কোনো দয়া নদেখুৱায়, একেদৰে ল'ৰাটোৱেও মাকলৈ এধানমানো দয়া বা ভক্তি দেখুওৱা নাই। শগুণে কেৱল মৃত শৰীৰটোৰ মঙহখিনিলৈ দৃষ্টি ৰাখে, প্ৰেম, সহানুভূতি আদি বাকীবোৰ শগুণৰ বাবে অপ্ৰয়োজনীয় কথা। বৃদ্ধা ৰান্ধনীগৰাকীৰ পুত্ৰইও এই শগুণৰ দৰেই আচৰণ কৰিছে, মাকৰ অনুভূতিৰ মঙহবোৰ জীয়াই জীয়াই চিঙিছে।

শগুণে মৃত্যু হোৱাৰ পাছতহে মঙহ টানে, কিন্তু বৃদ্ধাৰ পুতেকে জীৱন্তে মাকৰ মঙহ চিঙিছে। উভয়ৰে মাজত মাত্ৰ এইটোৱেই পাৰ্থক্য। বাকী সকলো গুণতে উভয়ৰে মিল আছে। এটা শগুণ পক্ষীৰূপী, আনটো মানুহৰূপী, সন্তানৰূপী। সেয়ে, গল্পকাৰ শিৰিশংকৰীয়ে খুব কৌশলীভাৱে গল্পটোৰ নামকৰণ কৰোঁতে ***শগুণ*** নামটোকে উপযুক্ত বুলি গণ্য কৰিছে। গল্পটো পঢ়িবলৈ লোৱাৰ আগয়ে পাঠকক ***শগুণ*** নামটোৱে এটা অনুভূতি প্ৰদান কৰে, পাঠকে গল্পটোলৈ যোৱাৰ পূৰ্বতেই শগুণৰ ছবিখিনি এবাৰ হ'লেও মনলৈ আনে। গল্পটো পঢ়াৰ পাছতেই পাঠকে উভয় শগুণৰ সাদৃশ্য উপলব্ধি কৰি গল্পটোৰ সৈতে নিজকে সমাহিত কৰাৰ সুযোগ পায়। গতিকে, নামকৰণৰ দিশেৰে গল্পকাৰ শিৰিশংকৰীয়ে যথেষ্ট কৌশলী স্থিতি অৱলম্বন কৰিছে বুলি মত পোষণ কৰিব পৰা যায়।

- **গল্পৰ পটভূমি** : ***শগুণ*** গল্পৰ পটভূমি হিচাপে শিৰিশংকৰীয়ে আধুনিক সমাজখনক গ্ৰহণ কৰিছে। বনকৰা মানুহ ৰখাৰ ধাৰণাটোৱেই এখন আধুনিক সমাজৰ ইংগিত বহন কৰিছে। আনফালে,

সামাজকি মূল্যবে াধৰ অৱক্ষয় ঘটা এখন সমাজৰ পটভূমওি গল্পটে াত আছ।ে তামলি সমাজৰ আধাৰত ৰচতি গল্পটে াত গল্পকাৰে আধুনকিতাৰ জে াৱাৰত দগিভ্ৰান্ত হে াৱা নতুন প্ৰজন্মকে া আধাৰ কৰলিছে।ে আধুনকি জীৱন, জগত আৰু সামাজকি চতৈন্যই লাহে লাহে কে াঙা কৰা মনবে াৰ, ক্ৰমা□ দূৰত্ব বঢ়াই তে ালা পতিৃ-মাতৃ আৰু সন্তানৰ সম্পৰ্ক, টকাই সৰ্বস্ব হ ৈপৰা সমাজ আৰু নজিৰ দায়ত্িবৰ প্ৰতি অসচতেন নতুন প্ৰজন্মৰ পটভূমতি েশৰিশংকৰীৰ ***শগুণ*** গল্পই প্ৰতষ্িঠা লাভ কৰছে।ি গল্পটে াত বৃদ্ধা ৰান্ধনীগৰাকীৰ পুতকে আৰু বে াৱাৰীয়কে অৱক্ষয়ী নতুন প্ৰজন্মৰ প্ৰতনিধি।ি আনফাল,ে তজেৰ সম্পৰ্ক নথকা স্বত্বওে কৱেল মনৰ সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰশিষেত বৃদ্ধাৰ চতিাত জুই দয়িা গল্পকাৰৰ স্বামী আৰু গল্পকাৰ নজিইে একখেন সমাজত েথকা মানৱীয় চতৈন্যৰ পটভূমলিওৈ আঙুলয়িাই দয়িে।ে এফাল,ে ধন-টকাৰ মে াহত পৰ নিজিৰ লগত েআত্মীয় স্বজন তথা পতিৃ মাতৃৰ পৰশ হৰেুৱাই পলে াৱা ক্ষয়ষ্িণু সমাজ, সন্তানৰ দ্বাৰা অৱহলেতি হ ৈজীৱনৰ মে ৗলকি সুখ হৰেুৱাই পলে াৱাৰ পাছতে া নৰিে াত্তৰ হ ৈৰে াৱা বৃদ্ধ-বৃদ্ধাসকল, গল্পকাৰ আৰু গল্পকাৰৰ স্বামীৰ মানৱীয় আদৰ্শ আদ িবহুকইেটা সানমহিল িপটভূমতি তামলি গল্পকাৰ শৰিশংকৰীৰ ***শগুণ*** গল্পটে াৱে জন্ম গ্ৰহণ কৰছে।ি

- **গল্পৰ চৰত্িৰ :** চৰত্িৰ প্ৰধান সাহত্িযত চৰত্িৰ সৃষ্ট িআৰু গতপ্িৰদানৰ প্ৰত িসাহত্িযকি সদায় সচতেন হে াৱাটে া জৰুৰী। গল্পসাহত্িযত চৰত্িৰই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমকিা গ্ৰহণ কৰ িআহছি।ে চৰত্িৰই গল্পৰ কাহনিীৰ গতপ্িৰৱাহত মূল সত্তা হচিাপ েকাম কৰ।ে সাধাৰণ দৃষ্টৰি েগল্পৰ চৰত্িৰক দুটা ভাগত ভাগ কৰবি পৰা যায়, সয়ো হছৈ ে---

ক) মূখ্য চৰত্িৰ/কন্দে্ৰীয় চৰত্িৰ

খ) গে ৗণ চৰত্িৰ

মূখ্য চৰত্িৰই প্ৰধান নতো হচিাপ েগল্পটে াক আদৰি পৰা অন্তলকৈ েপ্ৰৱাহতি কৰ।ে প্ৰত্যক্ষভাৱ েএই মূখ্য চৰত্িৰই গল্পত অভব্িযক্ত িলাভ কৰ।ে আনহাত,ে গে ৗণ চৰত্িৰই মূখ্য চৰত্িৰৰ সহায়কাৰী হচিাপ েপৰে াক্ষভাৱ েআগবাঢ়।ে শৰিশংকৰীৰ আলে াচ্য গল্পত গল্পকাৰৰ ৰান্ধনী বৃদ্ধাগৰাকীয় েমূখ্য চৰত্িৰ হচিাপ েস্থান দখল কৰ িআছ।ে আনহাত েগল্পকাৰৰ স্বামী, খুৰীয়কে, বৃদ্ধাৰ পুত্ৰ-বে াৱাৰী এইকইেটা চৰত্িৰ গে ৗণ হচিাপ েপ্ৰতষ্িঠতি হছৈ।ে কাৰণ, গল্পটে াত এই চৰত্িৰকইেটাই প্ৰত্যক্ষভাৱ েভূমুক িনামাৰ িগল্পকাৰৰ বৰ্িৰণৰ লগ েলগইে গত িকৰছি,ে প্ৰয়ে াজনত মুখ দখেুৱাইছ।ে গল্পকাৰ নজিইে কথক হচিাপ েগল্পটে াত আগবাঢ়গি ৈআছ।ে

ৰচিাৰ্ড ছামৰাছ েগল্পৰ চৰত্িৰ অংকন কৰাৰ ক্ষত্েৰত কছিুমান দশি উল্লখে কৰছি।ে তওঁে কছৈ েয,ে চৰত্িৰসমূহক গল্পকাৰ েবভিনি্ন ধৰণৰ েগল্পত ফুটাই তুলবি পাৰ।ে যনে—

- চৰত্িৰৰ দহৈকি বৰ্ণনাৰ
- চৰত্িৰৰ চনি্তাস্ৰে াতৰ জড়য়িত
- ঘটনাৰ প্ৰত িচৰত্িৰৰ প্ৰতকি্ৰয়িাৰ জড়য়িত
- পৰৱিশেৰ মাজত চৰত্িৰক উপস্থাপন কৰ
- গল্পকাৰ েআগবঢ়ে াৱা প্ৰত্যক্ষ বৰ্ণনাৰ জড়য়িত
- চৰত্িৰই কথা কে াৱাৰ ভংগীৰ
- চৰত্িৰৰ প্ৰত িআন েআগবঢ়ে াৱা মন্তব্যৰ আদ

শৰিশংকৰীৰ ***শগুণ*** গল্পত গল্পকাৰে বৃদ্ধাৰ চৰিত্ৰ অংকন কৰোঁতে বৃদ্ধাৰ দৈহিক বৰ্ণনা দিছে। এই দৈহিক বৰ্ণনাৰে চৰিত্ৰটোৰ উমান পাঠকে লাভ কৰে-----

"......টকলা মূৰত ওপৰলৈকে লোৱা ওৰণি, কপালৰ বলিৰেখা, বগা ৰঙৰ শাৰী পিন্ধা এওঁ নিশ্চয় গাভৰু কালত বৰ ধুনীয়া আছিল। তাৰ সাক্ষী হ'ল তেওঁৰ সুগঢ় মুখৰ আকৃতি আৰু গাৰ বৰণ। ....এতিয়া চাগে এওঁৰ বয়স প্ৰায় পঁয়ষষ্ঠি মান হ'ব। "৩

একেসময়তে চৰিত্ৰটোৰ কথা-বতৰাৰ জৰিয়তে বৃদ্ধা গৰাকী যে খুব শান্তিপ্ৰিয়, পুতেকলৈ যে তেওঁৰ অজস্ৰ মৰম আছে অথচ পুতেকে কৰা আওহেলাৰ বাবে বুকুৰ মাজত যে এক অপ্ৰকাশিত দুখবোধ লৈ তেওঁ জীয়াই আছে, সেই কথাৰো উমান পোৱা যায়। যেতিয়া গল্পকাৰে বৃদ্ধাক ল'ৰাটোৰ আচৰণৰ কথা সুধিছে, তেওঁ খুব শান্ত হৈ উত্তৰ দিছে-----

"...........আই, এইটো মাহত দিয়া। লিখিছে পেটৰ দুখ পাইছে। বেচেৰা কি কৰিব? আগলৈ পাবলগীয়া বেতনৰ পৰা এই পইচাখিনি কাটি দিলেহে হ'ল। সি এশ সত্তৰ টকা বেতন লাভ কৰে। সেইখিনিৰে ঘৰ খৰচ, খোৱা-লোৱা তাতে আকৌ বেমাৰ। বেচেৰাটোৱে কি যে কৰিব?"৪

একেদৰে, বৃদ্ধাৰ পুতেকৰ আচৰণ, পুতেকৰ প্ৰতি গল্পকাৰে কৰা ধাৰণা, পুতেক-বোৱাৰীয়েকৰ বিষয়ে গল্পকাৰৰ খুৰীয়েকে কৰা মন্তব্যৰ পৰা বৃদ্ধা ৰান্ধনী গৰাকীৰ পুত্ৰ আৰু বোৱাৰীৰ চৰিত্ৰৰ আভাস পোৱা গৈছে। বৃদ্ধাগৰাকীৰ পুত্ৰ আৰু বোৱাৰী উভয়ৰে নিজ মাতৃৰ প্ৰতি সদভাৱ নাই। তেওঁলোকৰ স্বাৰ্থপৰতা আৰু নিষ্ঠুৰ চৰিত্ৰ তলৰ কথাখিনিয়েহে প্ৰমাণ কৰে-----

"..........এইহেন বুঢ়া বয়সত আনৰ ঘৰত কাম কৰিবলৈ ৰাখিছে। তাকো কোনো খা-খবৰ নাই, কেৱল পইচাৰ খবৰ কৰে। ৰামুৰ ওপৰত, কাহানিও নেদেখা সেই ল'ৰাৰ প্ৰতি কোনো ধৰণৰ বিশ্বাস অথবা সদ্ ভাৱনাৰ জন্ম নহ'ল। "৫

গল্পকাৰে সূত্ৰধাৰ হিচাপে কৈ যোৱা এইখিনি কথাই ৰামু চৰিত্ৰটোৰ মানৱীয় স্খলনৰ ইংগিত দিছে। একেদৰে, গল্পকাৰৰ খুৰীয়েকে কৈছে, ***"শেষত সেই ধুৰন্ধৰটো বাচিল। "*** ----- এই উক্তিয়ে ৰামু চৰিত্ৰৰ অৱক্ষয়ী ৰূপটো দাঙি ধৰিছে। আনকি বৃদ্ধাই নিজেও কৈছে, ***"শেষত যেনেবা এটা সন্তান থাকিল। সিও বদমাছ আৰু ধুৰন্ধৰ। "৬***

গল্পটোৰ শেষত গল্পকাৰৰ স্বামীয়ে বৃদ্ধা ৰান্ধনী গৰাকীৰ অন্তিম স□কাৰ কৰিছে। তেজৰ সম্পৰ্ক নথকাকৈয়ে তেওঁ বৃদ্ধাৰ মুখাগ্নি কৰিছে। এই বিৱৰণে গল্পকাৰৰ স্বামীৰ চৰিত্ৰটোৰ মৰ্যাদা বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে কথকৰূপী গল্পকাৰকো ওপৰলৈ তুলি ধৰিছে। বৃদ্ধাৰ মৃত্যুত তেওঁলোক উভয়ৰে প্ৰতিক্ৰিয়াই তেওঁলোকৰ চৰিত্ৰক প্ৰস্ফুটন হোৱাত সহায় কৰিছে।

▪ **সামাজিক চেতনা :** পূৰ্বতে উল্লেখ কৰি অহা হৈছে যে শৰিশংকৰীৰ ***শগুণ*** গল্পটো প্ৰখৰ সমাজচেতনাৰ আধাৰত প্ৰতিষ্ঠিত। সময়ৰ গতিশীলতাই চূড়ান্ত ভাৱে সলাই পেলোৱা সামাজিক জীৱন আৰু শৈলী, চিন্তন-মনন, ধ্যান-ধাৰণাই গল্পটোত প্ৰকাশ লাভ কৰিছে। আলোচ্য গল্পৰ সমাজ চেতনাৰ অভিব্যক্তি এনেদৰে ঘটিছে----

- সমাজত লাহে লাহে বাঢ়ি অহা সন্তান আৰু অভিভাৱকৰ মানসিক দূৰত্বই কেনেদৰে সমাজখন কলুষিত কৰিছে, সেই কথা গল্পটোত আছে। বৃদ্ধাগৰাকী আৰু তেওঁৰ পুত্ৰ-বোৱাৰীৰ মাজৰ দূৰত্বই পাঠকক এইধৰণৰ সামাজিক সমস্যাৰ প্ৰতি সচেতন কৰে।

- সন্তানৰ চৰম দায়িত্বহীন স্বৰূপ আৰু এই দায়িত্বহীন চেতনাই অৱক্ষয়ৰ দিশেৰে আগবঢ়াই নিয়া সমাজখনক ইয়াত প্ৰকাশ পাইছে। ৰামু চৰিত্ৰৰ জড়িয়তে এই দিশৰ প্ৰকাশ ঘটাত সহায় হৈছে।
- জুৱা, সুৰা আদিয়ে এখন ঘৰ, এক'ো এক'োটা সপ'োন কিদৰে ভাঙি পেলাব পাৰে, সেই কথাৰ ইংগিত গল্পট'োত আছে। বৃদ্ধা গৰাকীৰ প্ৰতিপত্তিশীল অধিবক্তা স্বামীয়ে সুৰাসক্ত হৈ জুৱা খেলি বিধ্বস্ত কৰা ঘৰখনৰ প্ৰসংগই গল্পট'োত এইধৰণৰ সামাজিক সমস্যাৰ প্ৰতি পাঠকক সচেতন কৰাৰ প্ৰয়াস কৰিছে।
- আধুনিক ভ'োগবাদী সমাজত মানুহ কিমান নিষ্ঠুৰ হ'ব পাৰে, বৃদ্ধাৰ পুত্ৰ ইয়াৰ উ□কৃষ্ট নিদৰ্শন। টকাৰ তুলনাত মাতৃৰ মমতা পুত্ৰৰ বাবে নগন্য হৈ পৰিছে। এয়া সমাজ অৱক্ষয়ৰ চূড়ান্ত নমুনা।
- তেজৰ সম্পৰ্কতকৈও কেতিয়াবা মনৰ সম্পৰ্কই বেছি উচ্চ পৰ্যায়ত স্থান লাভ কৰে। গল্পট'োত গল্পকাৰৰ স্বামীয়ে বৃদ্ধাৰ অন্তিম ইচ্ছা পূৰণ কৰিছে, যিটো কাম তেজৰ সম্পৰ্ক থকা নিজ পুত্ৰই কৰিবলৈ অলপমান'ো হাবিয়াস নকৰিলে।
- আধুনিক সমাজখনত লাহে লাহে মানুহৰূপী শগুণ বাঢ়িবলৈ ধৰিছে। বৃদ্ধাৰ পুত্ৰই জীৱন্ত অৱস্থাতে মাকক চিঙি-আঁজুৰি ধ্বংস কৰিছে। এয়া আধুনিকতাৰ জ'োৱাৰত হ'োৱা চূড়ান্ত সামাজিক স্খলন।

▪ **প্ৰতীকধৰ্মিতা** : সাহিত্যৰ অন্যতম গুণ হৈছে প্ৰতীকী উপস্থাপন। লেখকে প'োনপটীয়াকৈ ক'ব ন'োৱাৰা কথা এটাক খুব ক'ৌশলেৰে প্ৰতীকাত্মক ৰূপত সজাই অভিব্যক্ত কৰে। সেই নিৰ্দিষ্ট প্ৰতীকট'োৰে লেখকজনৰ অভিপ্ৰেতে অৰ্থ সংক্ষেপত বুজাব পাৰে। গল্পত'ো প্ৰতীকৰ প্ৰয়'োগ কৰাট'ো সততে পৰিলক্ষিত হয়। প্ৰতীকৰ প্ৰয়'োগে গল্পট'োৰ উ□কন্ঠা বৃদ্ধি কৰে, গল্পট'োৰ ভিতৰছ'োৱাত পাঠকৰ চিন্তাত ঢ'ৌ তুলিব পৰাকৈ স্বকীয় বৈশিষ্ট্য অৰ্জন কৰে।

শিৰিশংকৰীৰ ***শগুণ*** গল্পৰ নামট'োৱেই প্ৰতীকী। নামট'োতেই সাংঘাতিক ক'ৌশলেৰে গল্পকাৰে প্ৰতীকাত্মক ব্যঞ্জনা প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। গ'োটেই গল্পট'োতে ***শগুণ*** মানৱীয় চেতনা, আদৰ্শ, মূল্যব'োধৰ অৱক্ষয়ৰ প্ৰতীক হিচাপে ব্যৱহাৰ হৈছে। শগুণে যিদৰে মৃত শৰীৰ টানি-আঁজুৰি শেষে কৰে, মঙহ উলিয়াই বীভ□সভাৱে ভক্ষণ কৰে, সেইদৰেই গল্পট'োৰ মূল চৰিত্ৰ বৃদ্ধাৰ পুতেকে মাকক জীয়াই থাক'োঁতেই খুলি খুলি খাইছে। এয়া কেৱল এটা প্ৰতীকহে। সমাজত নিতৌ ঘটি থকা চূড়ান্ত অৱক্ষয়ৰ কথাখিনি গল্পকাৰ শিৰিশংকৰীয়ে এটা মাত্ৰ শব্দৰ জড়িয়তে উপস্থাপন কৰিছে, সেয়া হৈছে ***শগুণ***। গল্পট'োৰ শেষত ওচৰৰ পথাৰখনত ক্ৰমে বাঢ়ি অহা শগুণৰ চিঞৰ-বাখৰব'োৰ'ো সমাজত বাঢ়ি অহা প্ৰমূল্যহীনতা, অমানৱীয় ক'োলাহলৰ প্ৰতীক হিচাপে অংকিত হৈছে।

একেদৰে, বৃদ্ধাগৰাকীৰ শান্ত স্বৰূপে মাতৃত্বৰ সহনশীলতা, হাজাৰ উপেক্ষাৰ পাছত'ো সন্তানৰ প্ৰতি সঞ্চিত হৈ ৰ'োৱা মৰমৰ প্ৰতীক ৰক্ষা কৰিছে। বৃদ্ধাৰ পুত্ৰ আৰু ব'োৱাৰী যদি এফালে মানৱীয় চৈতন্য হেৰুৱাই পথভ্ৰষ্ট হ'োৱা আধুনিক ভ'োগবাদী চিন্তাৰ প্ৰতীক, আনফালে ক'োন'ো সম্পৰ্ক ন'োহ'োৱাকৈ বৃদ্ধাৰ পৰিচৰ্যা কৰা গল্পকাৰ আৰু অন্তিম স□কাৰ কৰা গল্পকাৰৰ স্বামী ধনকেন্দ্ৰিক সমাজত এতিয়াও জীয়াই থকা প্ৰমূল্য আৰু মানৱীয় কৰ্ষণৰ প্ৰতীক।

▪ **চতি্ৰধৰ্মতিা :** চতি্ৰধৰ্মতিা সৃষ্টশীিল সাহতি্যৰ অন্যতম লক্ষণ। বৰ্ণনীয় বস্তু আকৰ্ষণীয় আৰু সহজবোধ্য তথা ব্যঞ্জনাসমৃদ্ধ কৰবিৰ বাবে সাহতি্যকিে কল্পনাৰে একো একোখন চতি্ৰ অংকন কৰে। পাঠকওে সইে চতি্ৰধৰ্মী বৰ্ণনাৰ দ্বাৰা কল্পজগতত বচিৰণ কৰি সাহতি্যৰ মাজত নজিকে সমাহতি কৰবি পাৰে। গল্পত চতি্ৰধৰ্মতিাৰ প্ৰয়োগে গল্পক ব্যঞ্জনাময় কৰি তোলে। শৰিশংকৰীয়ে ***শগুণ*** গল্পত বভিনি্ন পৰসি্থতিবি বৰিৰণ আগবঢ়াওঁতে একো একোখন ছবি কল্পনাৰে অংকন কৰছিে।

গল্পটোৰ প্ৰথম অংশতে শগুণজাকৰ চঞ্চিৰ-বাখৰে সৃষ্টি কৰা কোলাহলৰ বৰিৰণ আগবঢ়াওঁতে গল্পকাৰে ইমানইে নখিঁতকৈ বৰ্ণনা কৰছিে যে, সইে বৰ্ণনাই পাঠকৰ মনত এখন ছবি আঁকাৰ সুবধিা কৰি দছিে। উদাহৰণস্বৰূপে,

"এডাল জোপোহা গছৰ ডাল এটাত বহি থকা শগুণটোৱে হঠাতে এনদেৰে উৰবিলৈ ল'লে যনে উৰাজাহাজ এখনহে উৰবিৰ বাবে সাজু হছিে। নজিৰ পাখখিন মলেি ধৰফৰাই উৰি আহি সি ওচৰৰ বাগছিাখনৰ মাজত ওলমি থকা বজিুলীবাতবি তাঁৰডালত বহলি। লগে লগে এটা দুটাকৈ আৰু দুটামান শগুণওে উৰা মাৰলিে আৰু বায়ুমণ্ডলত ঘূৰি ঘূৰি আক্ৰোশপূৰ্ণ হুংকাৰ দি ধৰলিে। ...."[৭]

এই বৰ্ণনাৰ মাজত এখন ছবি আছে। এজাক শগুণ আৰু সইে শগুণজাকৰ কাম-কাজৰ বৰিৰণ আগবঢ়াই গল্পকাৰ শৰিশংকৰীয়ে কল্পচতি্ৰৰ দ্বাৰা গল্পটো সুখপাঠ্য কৰি তুলছিে। একদেৰে,

"...আকাশত ঘূৰি থকা শগুণ কইেটালৈ কৰেপে নকৰাকৈ এই শগুণটোৱে নজিৰ তীক্ষ্ণ নখৰে এই পণি্ডটো আঁচুৰি আছলি। এবাৰ, দুবাৰ, তনিবিাৰ......ওহ! তৃতীয় বাৰত পাতল ৰছীৰ নচিনিা কছিুমান বস্তু বাহৰিলৈ ওলাই আহলি। শগুণটোৱে পটককৈ সয়ো গলি থ'লে। পাছত আকৌ এবাৰ দুবাৰ ঠোঁটৰিে কুটবিলৈ ধৰাৰ সময়ত ৰঙা বৰণৰ ৰবৰ সদৃশ নলী কছিুমান ওলাই আহলি। "[৮]

এই বৰ্ণনাতো গল্পকাৰ শৰিশংকৰীয়ে অত্যন্ত বীভ□সভাৱে এখন ছবি অংকন কৰছিে। বৰ্ণনাটি পঢ়াৰ লগে লগে পাঠকে চকুৰ আগতে সইে গোটইে ঘটনাটো দখেবিলৈ পায়। এনদেৰইে শৰিশংকৰীৰ ***শগুণ*** গল্পত কল্পচতি্ৰৰ ব্যৱহাৰ হছিে।

▪ **ৰচনা কৌশল** : শৰিশংকৰীৰ *শগুণ* গল্পটো সূত্ৰধাৰ শলৈীৰে আগবাঢ়ছিে। সূত্ৰই যদিৰে ভাওনাৰ কাহনিীটো দৰ্শকৰ আগত বৰ্ণনা কৰে, ঠকি তনেদেৰে শৰিশংকৰীয়ওে গল্পটো এফালৰ পৰা কৈ গছিে। গল্পকাৰ নজিইে গল্পটোত কথক হচিাপে প্ৰতষ্ঠিা হছিে। চুটগিল্পৰ স্বাভাৱকি শলৈীত আকস্মকি ভাৱইে গল্পটোৰ আৰম্ভণি ঘটছিে। কোনো পূৰ্বপ্ৰসংগ নোহোৱাকৈ হঠা□ শগুণৰ কথাৰে গল্পটোৰ সূচনা হছিে। ***শগুণটোৰ বকিট চঞ্চিৰ-বাখৰবোৰে কাণখন হচোঁ মাৰি ধৰছিলি।***

অতীতকালৰ ঘটনা হচিাপে গল্পকাৰে গল্পটোৰ কাহনিীৰ বৰ্ণনা কৰছিে। গল্পটোৰ প্ৰথমাৱস্থাত গল্পকাৰে নজিৰ লগতে কথা পাতছিে, নজিকে প্ৰশ্ন কৰছিে। ***আৰে! ইমান আক্ৰোশ আৰু কোলাহল কহিৰ বাবে? এইটো কি বস্তু হ'ব পাৰে?*** গল্পকাৰে শগুণৰ জাকটোৰ বীভ□স বৰিৰণৰ জড়য়িতে তওেঁৰ মূল কাহনিীলৈ আগবাঢ়ছিে। এইটোৱইে গল্পৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বশৈষি্ট্য। লক্ষ্যৰ ফালে আকস্মকি ভাৱে ধাৱমান হোৱাটো গল্পৰ অন্যতম লক্ষণ। শগুণৰ বৰিৰণ দি থকাৰ সময়তে হঠা□ গল্পকাৰকনে্দ্ৰীয় চৰতি্ৰ বৃদ্ধা ৰান্ধনীগৰাকীৰ জীৱনলৈ গতি কৰছিে।

গল্পকাৰে মাজে মাজে গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ প্ৰতি পাঠকৰ আকৰ্ষণ ৰক্ষা কৰিবলৈ কথোপকথন ভংগীৰ প্ৰয়োগ কৰিছে। এই সংলাপ অথবা কথোপকথনখিনিয়ে ঘটনাটো আগবঢ়াই নিয়াই নহয়, প্ৰতিটো চৰিত্ৰৰ সকলো দিশ পাঠকৰ চকুৰ আগত ফুটাই তুলিছে। বৃদ্ধাগৰাকীয়ে নিজৰ কাহিনী ক'বলৈ গৈ হঠা□ ফলিছেৰে'কে শৈলীৰে অতীতলৈ উভতি গৈছে। তেওঁৰ অতীতৰ ঘটনা, সন্তানৰ জন্ম, মৃত্যু সকলো কথাৰে স্মৃতি উভতাই আনিছে।

গল্পটো জীৱনৰ কেইটামান মুহূৰ্তৰ আধাৰত ৰচিত। ইয়াত জীৱনৰ সামগ্ৰিক ছবিখন নাই। বৃদ্ধাগৰাকীয়ে গল্পকাৰৰ গৃহত বন কৰিবলৈ অহাৰ পৰা তেওঁৰ মৃত্যুলৈকে এছোৱা সময় গল্পটোত আছে। গল্পকাৰে যিখিনি কথা প্ৰকাশ কৰিবলৈ বিচাৰিছে, খুব কম ভাষাৰে, মিতব্যয়ী শব্দৰে প্ৰকাশ কৰিছে। ইয়াত বৰ্ণনাৰ বাহুল্য নাই, ভাষাৰ মেদ নাই। অতি আলংকাৰিক প্ৰয়োগো নাই। সংযমীভাৱে গল্পকাৰে ***শগুণ*** গল্পক আগবঢ়াই নিছে।

চুটিগল্পৰ কৌশল মানিয়েই নাটকীয় ভাৱে গল্পটো শেষো হৈছে। বৃদ্ধাৰ মৃত্যুৰ পাছত গল্পকাৰে পুনৰ শগুণজাকৰ কোৰ্হাললৈ উভতি গৈছে। আগৰ দৰে এইবাৰ শগুণৰ কোলাহলত গল্পকাৰ বিৰক্ত হোৱা নাই।

"....এগৰাকী জীৱিত বুঢ়ীক যিজনে আঁচুৰি আঁচুৰি খালে, সেই নিষ্ঠুৰ অন্তৰৰ ৰামুতকৈ এই শগুণবোৰ বেছি ভাল। ইহঁতে নিৰ্জীৱ শৰীৰহে খায়। কিন্তু সি.....?" [৯] ---------- এয়াই গল্পটোত গল্পকাৰে প্ৰদৰ্শন কৰা নাটকীয় চাতুৰ্য।

সৰল আৰু চুটি-চুটি বাক্যৰ প্ৰয়োগো গল্পটোৰ ৰচনাকৌশলৰ অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ। গল্পটোৰ বাক্য, শব্দ প্ৰয়োগৰ মিতব্যয়িতাৰ ক্ষেত্ৰত শিৰিশংকৰীয়ে পাৰদৰ্শিতা অৰ্জন কৰিছে। অধিক দীঘলীয়া বাক্যই পাঠকক আমনি দিয়াৰ লগতে কাহিনীৰ গতি ৰুদ্ধ কৰে। শিৰিশংকৰী এইক্ষেত্ৰত সচেতন। তেওঁ গল্পটোত চুটি আৰু মধ্যমীয়া উভয় ধৰণৰ বাক্যৰ প্ৰয়োগ কৰা দেখা পোৱা যায়।

শগুণ গল্পৰ আধাৰত শিৰিশংকৰীৰ গল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য :

আলোচ্য ***শগুণ*** গল্পৰ আধাৰত তামিলি গল্পকাৰ শিৰিশংকৰীৰ গল্পৰ কিছুমান বৈশিষ্ট্য নিৰূপণ কৰিব পৰা যায়। তেওঁৰ এই গল্পটো বিভিন্ন দৃষ্টিৰে বিশ্লেষণ কৰি চোৱাৰ অন্তত গল্পকাৰ হিচাপে শিৰিশংকৰীৰ বিশেষত্বসমূহ এইদৰে উল্লেখ কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হ'ল -------

- সমাজ আৰু সমাজত ঘটি থকা সমস্যাৰ প্ৰতি গল্পকাৰ হিচাপে শিৰিশংকৰীৰ সদা সচেতন দৃষ্টি ৰিক্ষিত হৈছে।
- আধুনিকীকৰণৰ লগে লগে ক্ৰমান্বয়ে হেৰোই যাবলৈ আৰম্ভ কৰা মানৱীয় প্ৰমূল্য, চৈতন্যৰ আধাৰত বহুসময়ত শিৰিশংকৰীয়ে তেওঁৰ গল্পৰ কাহিনী প্ৰতিষ্ঠা কৰে।
- নিচাজাতীয় দ্ৰব্যৰ অপকাৰী দিশবোৰৰ প্ৰতি তেওঁ সদায় সচেতন আৰু গল্পৰ মাজত এইধৰণৰ কথাবোৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰি সামাজিক জাগৰণ সৃষ্টিৰ বাবেও গল্পকাৰ হিচাপে শিৰিশংকৰীৰ দায়বদ্ধতা প্ৰকাশ হয়।
- কথোপকথন শৈলী, সুষম বৰ্ণনা আৰু চেতনা জগাই তুলিব পৰা কাহিনী তথা সংলাপৰ দ্বাৰা শিৰিশংকৰীয়ে গল্পকাৰ হিচাপে পাঠকক আকৰ্ষণ কৰিব পাৰে।

- আকস্মকি আৰম্ভণি আৰু নাটকীয় পৰিসমাপ্তি ঘটাই চুটিগল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য ৰক্ষা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত শিৰিশংকৰীৰ দক্ষতা তেওঁৰ গল্পবোৰে প্ৰমাণ কৰে।
- সংযত ভাষা, মিতব্যয়ী বৰ্ণনা আৰু কাহিনী তথা চৰিত্ৰৰ সমতুল পৰিমাপ শিৰিশংকৰীৰ গল্পত পৰিলক্ষিত হয়।
- অতিশয় আলংকাৰিক প্ৰয়োগ, মেদবহুল বিৱৰণ শিৰিশংকৰীৰ গল্পত নাই।
- প্ৰতীকাত্মক ভাৱে বক্তব্য বস্তু পাঠকৰ হৃদয়ত স্থাপন কৰিব পৰা কৌশল শিৰিশংকৰীৰ গল্পত দেখা পোৱা যায়।
- আৰম্ভণিতে সহজে অনুধাৱন কৰিব নোৱাৰা প্ৰসংগ উল্লেখ কৰি আকস্মিক ভাৱে মূল কাহিনীলৈ পাঠকক লৈ যোৱাৰ ক্ষেত্ৰত শিৰিশংকৰীৰ গল্প বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ।
- নামকৰণৰ ক্ষেত্ৰত শিৰিশংকৰীৰ গল্প কৌশলী। গল্পবোৰত চৰম কৌশলেৰে এনে এটা নাম তেওঁ প্ৰদান কৰে, যিটো নামে গল্পৰ মূল কাহিনীৰ ইংগিত দিয়াই নহয়, পাঠকৰ মনত বহুপৰলৈকে বৌদ্ধিক অনুশীলন অব্যাহত ৰখাত সহায় কৰিব পাৰে।
- চিত্ৰধৰ্মী বৰ্ণনাৰে গল্পৰ পৰিৱেশ সজীৱ কৰি তোলাত গল্পকাৰ হিচাপে শিৰিশংকৰীয়ে পাৰদৰ্শিতা প্ৰদৰ্শন কৰে।

উপসংহাৰ :

তামিল গল্পকাৰ হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা তথা জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰা শিৰিশংকৰীয়ে প্ৰখৰ সমাজবোধক সাৰথি হিচাপে লৈ ৰচনা কৰা ***শগুণ*** গল্প কেৱল তামিল সমাজৰে নহয়, তথাকথিত আধুনিকতাৰ অজুহাতত কোঙা হোৱা প্ৰতিখন সমাজৰে প্ৰতি এক তীব্ৰ ব্যংগ। অভিভাৱকৰ বৃদ্ধাৱস্থাত সন্তানে কৰা আওহেলাৰ দৰে গুৰুতৰ সামাজিক সমস্যা এটাক কৌশলেৰে গল্পত উপস্থাপন কৰি শিৰিশংকৰীয়ে পাঠকক এইধৰণৰ সমস্যাৰ প্ৰতি সজাগ কৰাত সফল হৈছে। গল্পটোৰ নামকৰণ, কাহিনী, উপস্থাপন শৈলী, ৰচনা কৌশল আদি সকলো দিশতে গল্পকাৰৰ দক্ষতাৰ উমান পোৱা যায়। সৃষ্টিশীল সাহিত্য হিচাপে ***শগুণ*** গল্পটোৱে সুখপাঠ্য হোৱাৰ সমান্তৰালভাৱে সমাজৰ অৱক্ষয়ী স্বৰূপ দাঙি ধৰিব পৰা এক বাৰ্তা হিচাপেও স্বকীয় স্থিতি ৰক্ষা কৰি আছে। সাহিত্যৰ মাজত কেৱল সমাজৰ প্ৰতিবিম্বিনেই নঘটে, বৰং সেই সমাজখন শুদ্ধ কৰা, বিভিন্ন সামাজিক সমস্যাৰ সমাধান কৰি এখন নিকা সমাজ প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ দৰে উদ্দেশ্যও সাহিত্যৰ মাজত সমাহিত হৈ থাকে। শিৰিশংকৰীৰ ***শগুণ*** গল্পটো এইক্ষেত্ৰত ভাল নিদৰ্শন।

প্ৰসংগটীকা :

১. বজিয়কুমাৰ, বি আৰু ৰাজবংশী, অনামিকা (সম্পা.) : *নিৰ্বাচিত তামিল চুটিগল্প সংগ্ৰহ* , আধুনিক ভাৰতীয় ভাষা আৰু সাহিত্য অধ্যয়ন বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, পূৰ্বায়ণ প্ৰকাশন, প্ৰথম প্ৰকাশ, ২০২০ পৃষ্ঠা

২. https://www.sivasankari.in/about-us/

৩. পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃষ্ঠা ৭৩

৪. পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃষ্ঠা ৭৬

৫. পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ,পৃষ্ঠা ৭৬

৬. পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃষ্ঠা ৭৮

৭. পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃষ্ঠা ৭২

৮. পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃষ্ঠা ৭৩

৯. পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃষ্ঠা ৮২

গ্ৰন্থপঞ্জী

আধাৰ গ্ৰন্থ –

বজিয়কুমাৰ, বি আৰু ৰাজবংশী, অনামিকা (সম্পা.) : *নিৰ্বাচিত তামিল চুটিগল্প সংগ্ৰহ,* আধুনিক ভাৰতীয় ভাষা আৰু সাহিত্য অধ্যয়ন বিভাগ,গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, পূৰ্বায়ণ প্ৰকাশন, প্ৰথম প্ৰকাশ, ২০২০

গৌণ গ্ৰন্থ –

ঠাকুৰ, প্ৰাপ্তি: *প্ৰসংগ: অসমীয়া চুটিগল্প,* পূৰ্বাঞ্চল প্ৰকাশ, প্ৰথম প্ৰকাশ ২০১৭

বৰা, লীলাৱতী শইকীয়া (সম্পা.) : *অসমীয়া চুটিগল্পৰ প্ৰবাহ,* গুৱাহাটী য়ুনিভাৰ্চিটি প্ৰেছ, চতুৰ্থ প্ৰকাশ ২০১৮

বৰুৱা, প্ৰহ্লাদ কুমাৰ : *অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন,* বনলতা, তৃতীয় প্ৰকাশ, পুনৰ মুদ্ৰণ, ২০১২